

Алек Појов

НИВО ЗА НАПРЕДНЕ (ADVANCED LEVEL)

После курса кренуо сам са Ланом. Колеге су ме испратиле погледом пуних наде... Ситуација је била озбиљна. Озбиљнија није могла да буде.

Та Лана располаже бомба грудима и задњицом једне полицијске кобиле. Има праву плаву косу и потпуно чупа обрве. Лице јој је обло као речни камен, а велики слој пудера наговештава путено тело. Ма шта причали изгубљени случајеви са курса, Лана има стила. Можда мало сиров, али ипак стил. Елегантна је – посебно кад обуче црне хеланке залепљене за тело, што возаче тера да пролазе на црвено. У суштини, немам ништа против њеног друштва кад би...

Е да, Лана је имала озбиљан проблем. Од пре неког времена проблем је постао и наш, целе групе. А најгоре, без сумње, било је то што је требало баш ја да га решим. Дођавола! Чим сам је спазио, још на првом часу, рекох себи: „ово није лоше” и збрзах се да јој понудим да седне поред мене. Осетио сам талас зависти који је запљуснуо мушки део групе, и не само њих... Али се то *није лоше* ту и завршавало. Улагао сам херојски напор да попричамо у паузи, понекад бих је чак и испраћао после часова – бар је тако било у почетку. После сам дигао руке. Лана није била причљива. Изражавала се безбојно и није имала одређена интересовања: у том и том клубу салате су феноменалне или

ужасне; данас време није много топло. Такве ствари. Ни са испраћајем нисам стигао много даље: стотинак корака, рекао бих. После чега је она неизоставно хватала такси и одлазила у непознатом правцу. Ништа, међутим, није могло да разубери моје колеге да сам са њом постао присан. Попалио сам се, такорећи. Јесте, јесте...

Ланин проблем је био *изговор*.

Лана је била пола Украјинка и говорила је енглески акцентом сибирског дрвосече. Ништа није могло да се уради. Тога смо постали свесни тек крајем првог месеца. *Верри најс тиомиџ јоуу. Гуџи-бај. Гуџи-морринџ. Вудју џиф ми даг бук? Нексџи џџозди ај-ем-џоинџ тио бизнџс џџрриџ. Бррекфасџи. Хенкррч. Ваџи ши сеј? Дон 'џи вори...* Ово наказно дрдорење у почетку нас је забављало, али је касније почело да нам утиче на здравље И то озбиљно. Нико од нас није посебно био сигуран у свој изговор, а Ланина фонетска интерпретација додатно је компликовала наше неутемељене језичке навике.

Ваџи ши сеј?

Ms. Emily, наша сирота професорка енглеског, узалуд се трудила да истреби тај грозни коров њеног изговора, али је он био страшно упоран. У ствари „упоран” је слаба реч. Коров је био заразан. Проницао је у наше свеже попуњене мозгове и хватао нежне изданке енглеских слова у смртоносни загрљај. *Донџи вори. Би хџи.* Нисмо били *харру*, то никако! Сви смо ми плънули по триста долара да научимо енглески језик. Жртвовали смо све слободно време како би набубали нове речи и њима саставили реченицу. Јер нам је у њој лежала будућност. Формула ни за кога није била тајна. Могла се срести у свакој пристојној понуди за посао и обавезно је гласила овако: *савршено владање енглеским језиком*. Лана, додуше, није давала ни пет пара, њена формула је очигледно била другачија. Њен ужасни изговор био је заразан као гонореја у касном стадијуму. Скоро да смо сви говорили *џуџи-морринџ* и *бррекфасџи*, од чега се човеку жежила кожа. Наша комуникацџска умеђа сводила су се на умеђа руских подводача из времена Хладног рата.

– Не може више тако! – рече једном Антон.

Сви смо били сагласни. Антон је радио у банци и увек је носио одела. Изнад чела простирала се ћела у облику полумесеца. Био је срдачан и радан, у себе затворен младић који је држао до напредовања у животу. (Као сви ми?) Али енглески му није био на нивоу. Посебно сада.

– Треба да је истерамо! – промрмља Дијана. Она је била медицинска сестра и правила је планове да оде у Дубаи. – Иначе, цаба све паре и наше време.

– Тачно је, цаба – сагласили смо се. Али како да то у пракси изведемо, нисмо имали појма. На крају крајева, и Лана је плънула триста долара и једва да је размишљала да их се тек тако одрекне, а само зато што некоме смета њен изговор. Дуго смо размишљали шта да урадимо. Напокон је Антонов банкарски ум изумео следећи предлог:

– Ако остане – кренуо је опрезно – сви ћемо проћердати триста долара, не рачунајући изгубљено време и друге обавезе. Нас има десеторо. Дајте да дамо по тридесет долара и компензујемо јој цену курса. Можда ће тада напустити курс.

Наступило је мучно ћутање. Никома се није давало тридесет долара. С друге стране, било нам је беспрекорно јасно да је тридесет долара мање од триста. То је сваки дебил могао да схвати! Затим су се сви погледи упутили ка мени.

– Ти си близак са њом – одсече Дијана. – Ти ћеш преговарати.

„Па, нисам баш”, хтео сам да кажем, али сам упркос томе прихватио деликатну мисију.

Улица је била залеђена и Лана се ухватила за мене. Носила је кратку зечју бунду која се обилно лињала. Била је средина фебруара. Предложих јој да седнемо негде и попијемо нешто. Она баца поглед на сат и климну главом. Сели смо у један кафић преко пута хотела „Плиска”.

– Овде су салате ужасне – опомену ме добронамерно.

Док се конобарица бавила нашом поруџбином, Лана се неочекивано сагну и стави руку преко моје. Била јој је лепљива, као да је намазана медом.

– Знаш, имам осећај да ме сви из групе мрзе.

– Није ваљда? – као да сам био изненађен.

Рука јој је и даље била на мојој.

– Искључујући тебе, разуме се. Ти ниси као они. Хоћу да кажем, понашаш се људски.

Нисам био спреман за такав обрт. Долари су ме сврбели у џепу. Сада је био прави тренутак да их бацим на сто и узвикнем: „Живела си у лажи, мала! Узми паре и бежи главом без обзира!” Уместо тога, промрмљао сам нешто у стилу:

– Хм, пази сад, било би добро да порадиш на свом изговору.

Лана трепну, ништа не схватајући. Затим одмакну руку.

– Изговор ми је много добар – рече. – Лако памтим сваку реч.

– Није све баш тако – заинатих се. – Треба да научиш како да их изговараш.

– Важно је да имаш шта да кажеш – одсече Лана.

Тема ју је вероватно нервирала. Мене такође. Сачекао сам да се напетост ублажи после два гутљаја вискија, па је упитах шта смера после завршеног курса.

– Исто – насмеши се. – Само у Холандији.

Лана је тврдила да је барменка.

Мобилни јој је упорно звонио негде у торби. Отворила га је и навршила се. Из слушалице долете злокобно крештање. Она рече пар речи на руском и окрену се ка мени, видљиво потресена:

– Мој човек. Морам да идем, жао ми је.

Зграбила је бундицу и ишчезла. Осетио сам nelaгоду. Пресуо сам остатак пића у своју чашу. Споља, на зиду хотела, јарко је светлела реклама казина. То ме подсети да имам триста долара. Пола сата касније налазио сам се за столом. Rien ne va plus. Прокоцкао сам све доларе. Осећај незадовољства постајао је снажнији. На изласку из хотела залепише се за мене две продавачице. Питао сам их, тек из радозналости, колико кошта. Једна рече: четрдесет. Друга: седамдесет. Одгледао сам их са интересовањем, али нисам докучио квалитетну разлику.

– Зашто ти узимаш више? – упитах ону која ми рече „седамдесет”.

– Па, она зна енглески – предупреди је она друга уз ноту зависти.

Ма, јебите се! Тад ми први пут паде на памет да ова Лана ради нешто као call girl и кад се тога сетих – брате, за триста долара шта је све могло да се добије! Али, већ је било касно.

Следећег дана веселници с курса стадоше око мене.

–Шта је било? – питају нервозно, док ја узвраћам: – Рекла је да ће размислити...

Добро да је Лана одсуствовала. Сума новца није била нека и ја сам себе успокојавао да ћу до краја курса можда и успети да је сакушим. Али тако није испало. Лана се више није појавила.

Нисам претпостављао шта се могло десити. Нисам знао чак ни њен телефон. Сирота Ms. Emily узалуд се трудила да сазна нешто више. Колеге су само слегале раменима. Нико није начињао тему новца. То се некако само по себи подразумевало. То ми је решавало недоумицу.

Пролазиле су седмице и нама се изговор знатно побољшао. Још бољи бисмо били да није било Малула. Шекспиров језик крчкао му се у устима као чорба остављена на лакој ватри. Али, трпели смо га – ипак је неко требало да буде на крају реда. Бар није било заразно.

Тек што су прошли припремни тестови. Испуњавао ме је дух надмоћности јер сам имао најбоље резултате. Колеге су ми извратиле леденим ћутањем. Ms. Emily није још била стигла. На клупи, испред, лежале су новине. Ланин снимак моментално ми је приковао поглед.

„Сељаци открили леш младе жене. Тело је испливало испод растопљеног леда малог језера у области Ихтиман. Жртва је идентификована као Лана П, која је нестала пре два месеца. Лана има досије у полицији за проституцију. Зверско убиство је дело сводника – претпостављају у полицији.”

– Чекајте, чекајте! – узвикнух. – Не мислите ваљда да...?

У том тренутку је ушла Ms. Emily и ја инстинктивно бацих новине у клупу. Али, она је већ знала. У очима су јој биле сузе.

– Јадна девојка – прошапута.

Прошло је два мучна часа. Мисли су ми неразумно летеле овамо онамо и правио сам грубе језичке грешке. У паузи колеге су бежале од мене као од губавог. Једино ми је пришао сироти Малул и прошапутао:

– Ја радим на изговору. То обећавам!

Загледах се у његове сјајне, уплашене очи и схватих да је безнадежно да му објашњавам било шта.

– Главу горе, човече – рекох само то и пођох ходником, смркнутог изгледа и откопчаног капута, као неки усамљени Вајт Ерп, који је позван да бди над чистотом енглеског језика.

АЛЕК ПОПОВ (Софија, 1966) један је од најзначајнијих бугарских писаца. Завршио је бугарску филологију на Софијском универзитету. Аутор је романа *Мисија Лондон* (2001), који је 2004. објављен и код нас, збирки кратких прича – *Друга смрт* (1992), *Прљави снови* (1994), *Игра чаролија* (1995), *Кубу-сни циклус* (1997), *Пути за Сиракузу* (1998), *Ниво за најредне* (2002) и *Митолоџија прехода* (2006) – изабране приче. Најновија књига је роман *Црна кутија* (2007). Превођен је на многе језике. Пише још и радио-драме и сценарија за документарне и игране филмове, као и есеје.

Превоо с бугарског и белешку сачинио ВЕЛИМИР КОСТОВ